

АНАЛИЗА МОГУЋНОСТИ ОБУКЕ ВОЗАЧА У БАТАЉОНУ ЗА ОБУКУ САОБРАЋАЈНЕ СЛУЖБЕ

Потпуковник Бранко Савиљ, дипл инж.*

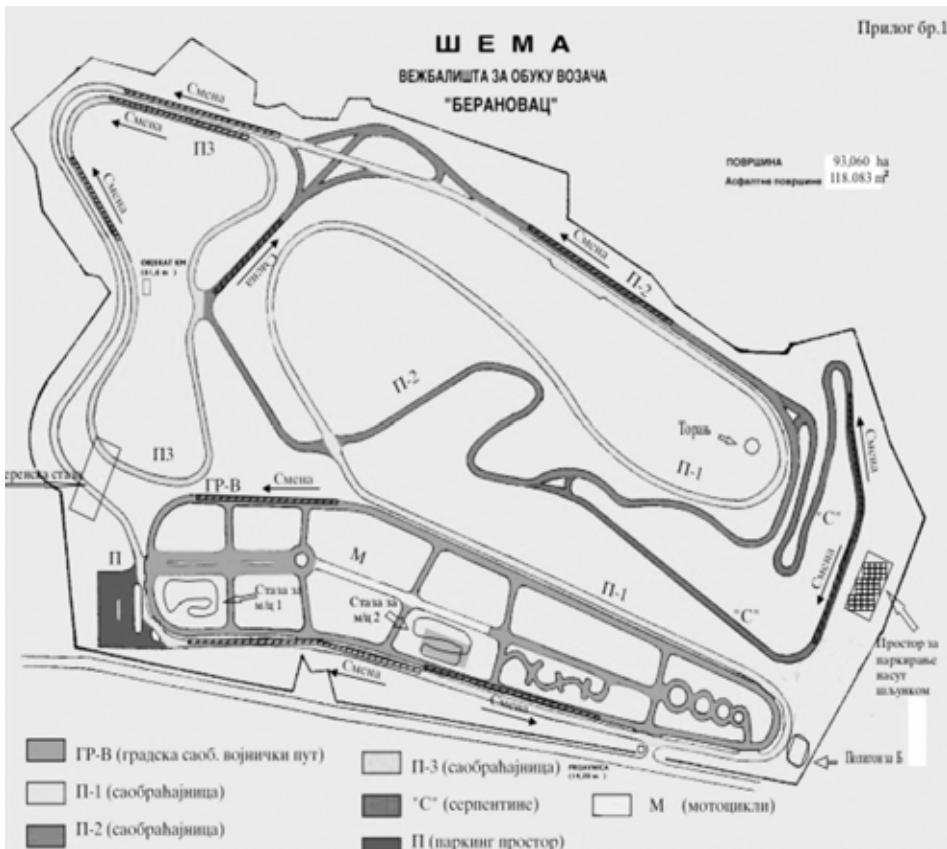
На основу потребе за применом Закона о безбедности саобраћаја на путевима, Закона о транспорту опасног терета, Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила, Правилника о транспорту људи и средстава у Министарству одбране и Војсци Србије и Правилника о транспорту опасног терета у Министарству одбране и Војсци Србије извршена је анализа могућности и перспектива обуке у батаљону за обуку саобраћајне службе. Описаны су капацитети за обуку у батаљону за обуку саобраћајне службе, ангажовање капацитета у претходном периоду, одредбе Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила и могућности обуке у наредном периоду.

* Аутор ради у Инспекторату МО.

Обука кандидата за возаче моторних возила је плански и организовани процес стицања знања, вештина и навика неопходних за безбедно учешће у саобраћају.

Ако не реализује солидну обуку, возач може стећи знање које му је потребно да положи возачки испит, али то знање неће бити темељно и изостаће васпитни ефекти, који имају битан утицај на понашање у саобраћају.

Обука возача моторних возила у Министарству одбране и Војсци Србије надовезује се на раније стечена знања. Циљ ове обуке јесте да стечена знања подигне на виши ниво, који је неопходан да би могао успешно управљати војним моторним возилима и извршавати сложене задатке превожења са којима се неће сусретати у цивилству (групни превоз лица, превоз опасних материја, превоз скупе и значајне опреме и наоружања, вожње у теренским условима).

Слика 1. Вежбалиште за обуку возача „Берановац“

Посебно је битно уредно функционисање саобраћаја у ванредним ситуацијама када долази до изражаваја организација, брзина, тачност и посебно безбедност саобраћаја. Због свега наведеног од посебног је значаја да се возачи оспособе за безбедно учествовање у саобраћају и познавању технике вожње.

На основу потребе за применом Закона о безбедности саобраћаја на путевима, Закона о транспорту опасног терета, Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила, Правилника о транспорту људи и средстава у Министарству одбране и Војсци Србије и Правилника о транспорту опасног терета у Министарству одбране и Војсци Србије извршена је анализа могућности обуке возача у батаљону за обуку саобра-

ћајне службе Центра за обуку логистике Команде за обуку (у даљем тексту батаљон за обуку саобраћајне службе).

КАПАЦИТЕТИ ЗА ОБУКУ ВОЗАЧА

Расположиви капацитети батаљона за обуку саобраћајне службе наслеђени су од расформираног 125. СбиАНЦ и мањим делом од ССВШ – смр СбСл.

Људски, материјални и инфраструктурни капацитети у претходном периоду у потпуности су омогућавали реализацију захтеваног нивоа и квалитета обуке возача, у складу са важећим прописима.

Људски ресурси батаљона за обуку саобраћајне службе, које чине: официри – дипломирани инжињери саобраћајне и техничке службе, подофицири саобраћајне службе – саобраћајни техничари, професионални војници – инструктори и цивилна лица са средњом стручном спремом, гарант су квалитета обуке возача.

За реализацију обуке у батаљону за обуку саобраћајне службе на располагању су следећа моторна и прикључна возила:

- 21 аутомобил теренски за вучу и транспорт ФАП 2026 БС/АВС,
- 1 аутомобил теренски за вучу и транспорт ФАП 1118 БС/АВ,
- 36 аутомобила теренских за вучу и транспорт ТАМ 150 Т11Б,
- 8 аутомобила теренских за вучу и транспорт ТАМ 110 Т7,
- 2 аутомобила теренска за превоз лица LAND ROVER
- 2 аутомобила теренска за превоз лица РУСЧ 290/300 GD,
- 29 аутомобила теретних ТАМ 5000 Д, ДВ,
- 1 минибус до 16 седишта,
- 10 аутомобила путничких FIAT PUNTO classic 1.2 emotion, са дувним командама за обуку возача,
- 3 мотоцикла,
- 4 приколице теретне и
- 16 средстава унутрашњег транспорта.

Батаљон за обуку саобраћајне службе користи непокретности за обуку потребне за реализацију обуке возача Министарства одбране и Војске Србије. Располаже са 4 учионице за теоретску обуку, 1 учионицом за прву помоћ и 2 кабинета за обуку из познавања и одржавања моторних возила.

За реализацију обуке батаљон користи:

- аутодромом „Берановац“;

– површину од 800 m^2 под асфалтом за реализацију обуке на средствима интегралног транспорта у касарни „Рибница“ у Краљеву и

– површину за реализацију вежби паркирања и полуокружног окретања у касарни „Рибница“ у Краљеву.

Аутодром „Берановац“, слика 1, удаљен је од касарне „Рибница“ око 3 km. Површина аутодрома је 930.613 m^2 , површина под асфалтом 118.093 m^2 , а дужина асфалтних стаза износи 15.081 m.

Основне карактеристике појединих саобраћајница садржаних у комплексу аутодрома „Берановац“ приказане су у табели 1.

Назив саобраћајнице	Дужина (m)	Ширина коловоза		Висинска разлика (m)
		на равном делу (m)	у кривини (m)	
Писта I	5.131	7	8,5	48
Писта II	2.632	7,5	6	19
Писта III	1.520	7	6	27
Градска саобраћајница	Спољни део	2.168	7	7,5
	Подужне траке	963		
	Попречне траке	813	7	
	Узастопне кривине (осмице)	84		
Серпентине	1.600	7	9,5	34
Простор за паркирање	85		22	
Простор за полуокружно окретање	85		11,5	
Улаз на аутодром			7	

Табела 1. Карактеристике појединих саобраћајница садржаних у комплексу

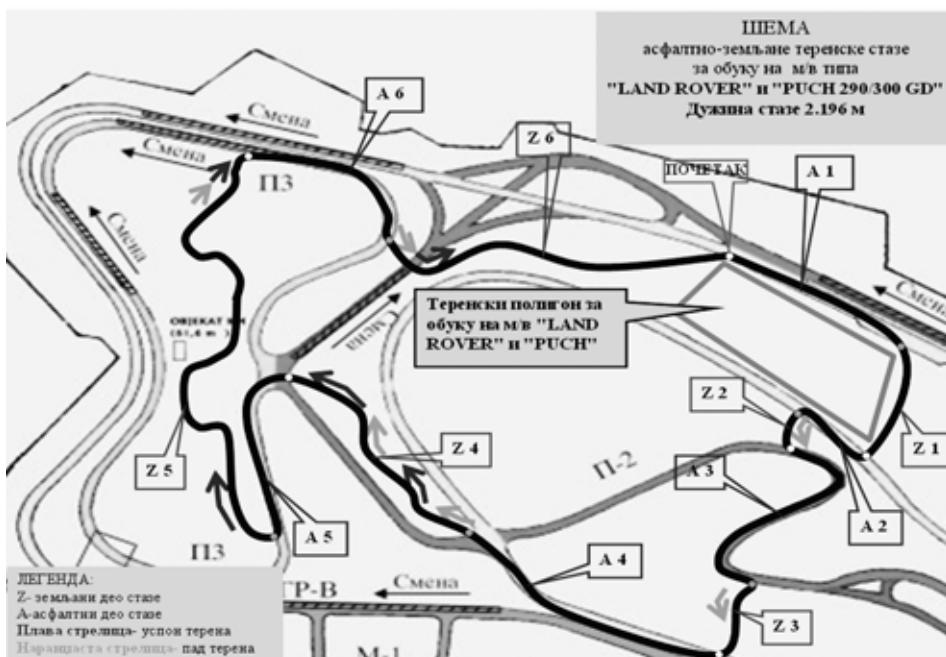
У реализацији појединих вежби користе се стазе које својим карактеристикама омогућавају правилно и безбедно увежбавање и усавршавање вештина управљања моторним возилима – мотоциклима, као што су:

– промена степена преноса на саобраћајницама: писти I, писти II и градској саобраћајници;

- кочење, интензивно заустављање и заустављање на тачно задатом месту на саобраћајницама: писти I, писти II и градској саобраћајници;
- управљање моторним возилима у кривини и серпентинама на писти III;
- савлађивање успона и падова и стартовање мотора уз помоћ трансмисије на путу на писти III;
- паркирање и окретање на паркинг-простору;
- претицање, обилажење и мимоилажење на саобраћајницама: писти I, писти II и градској саобраћајници;
- управљање у време преласка са дневног светла у сумрак и ноћу на саобраћајницама: писти I, писти II и градској саобраћајници;
- управљање у градским условима на градској саобраћајници;
- вожња у различитим теренским условима на теренској стази и градској саобраћајници.

На аутодрому „Берановац“ налазе се и:

- асфалтно-земљана теренска стаза за обуку на аутомобилима теренским за превоз лица од 6 до 8 седишта, дужине 2.196 м, слика 2;

Слика 2. Преглед стаза на Аутодрому „Берановац“

– теренски полигон за обуку на аутомобилима теренским за превоз лица од 6 до 8 седишта, дужине 1.827 m;

– теренски полигон за обуку на аутомобилима теренским за вучу и транспорт, дужине 530 m.

Аутодром „Берановац“ првенствено је намењен и користи се за обуку свих категорија возача моторних возила и реализацију курсева. На основу регулативе у вези пружања услуга, аутодром се користи и за потребе субјеката ван Министарства одбране и Војске Србије, као на пример за потребе Ауто-мото Савеза Србије и за одржавање мото и ауто-трка, Бициклистичког Савеза Србије за одржавање бициклистичких трка.

Аутодром „Берановац“ је пошумљен и омогућава извођење тема из тактичке обуке саобраћајне службе и дела посебних облика наставе са кадетима Војне академије и Војномедицинске академије.

Ангажовање у претходном периоду

У периоду од 2007. до краја 2013. године у батаљону за обуку саобраћајне службе обучавали су се професионални припадници и војници на служењу војног рока. У том периоду обучено је близу 7.000 лица, кроз следеће врсте обуке и курсева:

– Обука војника на служењу војног рока и добровољном служењу војног рока;

– Обука кандидата за професионалне војнике и додатно освртавање за дужност новопримљених професионалних војника (за возаче и руковођеце средстава интегралног транспорта);

Слика 3. Обука у управљању моторним возилима (4x4) у теренским условима

Слика 4. Средства интегралног транспорта

- Обука професионалних припадника за полагање возачког испита (Ц и Е категорије);
- Обука кадета Војне академије и ВМА за полагање возачког испита (Б, Ц1 и Ц категорије);
- Обука слушалаца ШРО за полагање возачког испита (Б и Ц категорије);
- Обука кандидата за упућивање у мултинационалне операције по теми „Техника управљања теренским м/в (4x4) и вожња у теренским условима”, слика 3.;
- Обука у управљању м/в у зимским условима;
- Обука професионалних припадника постављених на формацијско место „возач” и „уједно возач”;
- Обука инструктора обуке из управљања и одржавања м/в „HAMER”;
- Курс диспачера за саобраћај и транспорт;
- Курс за руковаоце средстава интегралног транспорта, слика 4.;
- Курс за додатно оснапобљавање возача за управљање вучним возовима за инжињеријске машине;
- Курс за додатно оснапобљавање возача за управљање вучним возовима борбених возила, слика 5.;
- Курс за додатно оснапобљавање возача за управљање „локотракторима”;

Слика 5. Вучни воз борбених возила

- Курс за управљање COLES дизалицом;
 - Курс за сертификаторе индивидуалне специјалистичке обуке СбСл;
 - Курс инструктора индивидуалне специјалистичке обуке СбСл;
 - Основни курс за подофицире, други модул СбСл;
 - Сертификација кандидата за професионалне војнике и професионалних војника за возаче из јединица Војске Србије.
- Број обучених лица у периоду од 2007. до краја 2013. године приказан је у табели 2.

Табела 2. Преглед броја обучених лица у периоду од 2007. до краја 2013. године

Структура обучаваних лица	Број обучених лица – године							УКУПНО
	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	
Војници – возачи	432	844	804	612	197	57	8	2.954
Кандидати за професионалне војнике и додатно оспособљавање за дужност новопримљених ПВ		146	238	395	62	120	97	1.058
Кадети ВА и ВМА – возачки испит	81	75	98	112	160	155	154	835
Слушаоци ШРО СбСл – возачки испит		5						5

Структура обучаваних лица	Број обучених лица – године							УКУПНО
	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	
Руковаоци средстава интегралног транспорта	42	48	28	59	52	58	68	355
Возачи вучних возова борбених возила		17	19	22	7	12	5	82
Возачи вучних возова инжињеријских машина				5	10	13	8	36
Возачи за управљање COLES дизалицом						13	30	43
Возачи локо трактора			3					3
Диспечери за саобраћај и транспорт			22	52	10	23	40	147
Кандидати за мултинационалне операције	13	19	19	41	139	162	111	504
Возачи у управљању м/в у зимским условима						78		78
Возачи постављени на ФМ „возач“ и „уједно возач“							89	89
Инструктори индивидуалне специјалистичке обуке СБСл		10	20	14				44
Инструктори обуке из управљања и одржавања м/в НАМЕР							45	45
Сертификатори индивидуалне специјалистичке обуке СБСл		13		7				20
Професионални војници на Основном курсу за подофицире, други модул							8	8
Професионални припадници – за Е категорију возачке дозволе		9		33	4			46
Професионални војници – за Ц категорију возачке дозволе					22			22
Професионални војници – сертификација за возаче			102	104	242	63		511
УКУПНО	568	1.186	1.353	1.456	905	754	663	6.885

Правилник о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила

Ради стварања услова за обуку и полагање возачког испита у Војсци Србије, у складу са одредбама *Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила*, потребно је испунити одређене услове за јединицу, лица и моторна возила којима се врши оспособљавање кандидата за возаче. То се првенствено односи на обезбеђење услова за полагање возачког испита професионалних припадника МО и ВС и кадета Војне академије и Војномедицинске академије.

Јединица која врши оспособљавање кандидата за возаче мора имати простор који обухвата¹:

1) учионицу за теоријску обуку, односно за полагање теоријског испита из предмета *Прописи о безбедности саобраћаја на путевима, са прописаним средствима за оспособљавање*,

2) учионицу за обуку и полагање испита из предмета Прва помоћ,

3) учионицу за обуку и полагање теоријског испита из предмета Познавање и одржавање моторних возила и

4) простор за административне послове.

Батаљон за обуку саобраћајне службе располаже наведеним простором, а у складу са *Правилником о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила*. У току је успостављање локалне мреже са инсталirаним програмским пакетом који омогућава припреме кандидата и полагање теоријског испита из предмета *Прописи о безбедности саобраћаја на путевима*.

Практична обука кандидата за возаче врши се на моторним возилима која имају техничке карактеристике прописане *Правилником о условима које мора да испуњава привредно друштво, односно ограњак привредног друштва или средња стручна школа који оспособљавају кандидате за возаче* („Службени гласник РС”, број 93/2013 и 116/2013). Ради тога извршено је опремање батаљона за обуку саобраћајне службе са 10 путничких аутомобила FIAT PUNTO classic 1.2 emotion, са дуплим командама за обуку возача.

Правилником о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила дефинисани су услови које морају задовољити предавач теоријске обуке, инструктор вожње и испитивач.

¹ Члан 9. *Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила*.

Предавач теоријске обуке из предмета *Прописи о безбедности саобраћаја на путевима мора да испуњава следеће услове*²:

- 1) да има најмање високу стручну спрему саобраћајне струке – смер друмски саобраћај и најмање пет година радног искуства у области безбедности саобраћаја,
- 2) да има најмање три године возачку дозволу за возила Б категорије,
- 3) да има положен стручни испит за предавача, односно издату дозволу (лиценцу) од Агенције за безбедност саобраћаја.

Предавач теоријске обуке из предмета Познавање и одржавање моторних возила мора да испуњава следеће услове:

- 1) да има најмање високу стручну спрему саобраћајне струке – смер друмски саобраћај или машинске струке – смер мотори са унутрашњим сагоревањем или моторна возила;
- 2) да има најмање три године возачку дозволу за возила Б категорије.

Сви официри у батаљону за обуку саобраћајне службе имају високу стручну спрему и најмање три године возачку дозволу за возила Б категорије. За предавача теоријске обуке из предмета *Прописи о безбедности саобраћаја* потребно је да официри положе стручни испит за предавача. Стога је потребан број официра завршио ову обуку у организацији Агенције за безбедност саобраћаја, након чега су положили и стручни испит.

Предавач – испитивач из предмета Прва помоћ мора да испуњава следеће услове:

- 1) да има најмање средњу стручну спрему здравствене струке;
- 2) да има најмање једну годину радног искуства у струци;
- 3) да има положен стручни испит;
- 4) да има завршену обуку и положен испит за предавача – испитивача из предмета Прва помоћ.

У Центру за обуку логистике три официра – лекара и пет подофицира – медицинских техничара има завршен Курс из прве помоћи за предавача и испитивача из предмета Прва помоћ, за шта поседују одговарајуће сертификате.

Практичну обуку у управљању моторним возилом обавља инструктор вожње који испуњава следеће услове:

² Члан 23. *Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила.*

- 1) да има положен испит за возача инструктора или стечену (јавну школску исправу) школску диплому за инструктора вожње одговарајуће категорије;
- 2) да је здравствено способан;
- 3) да у последње четири године није правноснажно осуђиван за кривична дела: тешка дела против безбедности јавног саобраћаја, из групе против живота и тела, против службене дужности, као и да се против њега не води истрага за ова кривична дела, односно да није подигнута оптужница за ова кривична дела;
- 4) да има дозволу (лиценцу) за инструктора вожње издату од Агенције за безбедност саобраћаја.

Слика 6. Детаљ са практичне обуке у управљању путничким аутомобилом

Испит за инструктора вожње може полагати возач који је навршио 21 годину живота и има најмање три године возачку дозволу за возаче возила оне категорије за коју полаже испит за инструктора вожње. Тренутно у батаљону за обуку саобраћајне службе пет подофицира и два професионална војника имају лиценцу за инструктора вожње, а четири подофицира и два професионална војника налазе се на школовању за инструктора вожње.

Инструктор вожње у току једног радног дана изводи највише осам сати практичне обуке кандидата за возаче, а изузетно десет сати у рад-

ном дану када се изводи обука у дневно-ноћним условима. Између два радна дана инструктору вожње обезбеђује се одмор у трајању од најмање 11 сати, који се изузетно два пута у току радне седмице може скратити на најмање девет сати када се изводи обука у дневно-ноћним условима. У току седмице инструктору вожње обезбеђује се најмање један слободан дан³.

Испитивач је лице које у испитној комисији за возачки испит утврђује да ли је кандидат стекао потребна знања и вештине за самостално и безбедно управљање возилом у саобраћају на путу.

Испитивач из предмета Прописи о безбедности саобраћаја на путевима и Управљање моторним возилима мора да испуњава следеће услове:

- 1) да има дозволу (лиценцу) за инструктора вожње одговарајуће категорије,
- 2) да је навршио најмање 23 године живота,
- 3) да има најмање високу стручну спрему саобраћајне струке – друмски саобраћај и најмање пет година радног искуства у обуци возача или безбедности саобраћаја,
- 4) да има положен стручни испит за испитивача и дозволу (лиценцу) за испитивача издату од Агенције за безбедност саобраћаја,
- 5) да му за последње две године није изречена заштитна мера забране управљања возилом,
- 6) да у последње четири године није правоснажно осуђиван за кривична дела: тешка дела против безбедности јавног саобраћаја, из групе против живота и тела, против службене дужности, као и да се против њега не води истрага за ова кривична дела, односно да није подигнута оптужница за ова кривична дела.

Ради обезбеђења дозволе (лиценце) за инструктора вожње, као услова за полагање стручног испита за испитивача из предмета *Прописи о безбедности саобраћаја на путевима и Управљање моторним возилима*, пет официра је упућено на школовање за инструктора вожње.

Испитивач из предмета Прописи о безбедности саобраћаја на путевима и Управљање моторним возилима мора да има најмање возачку дозволу за возила Б категорије када спроводи теоријски испит, односно одговарајућу категорију возачке дозволе за возило на којем кандидат за возача полаже возачки испит.

³ Члан 28. Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила.

Испитивач из предмета Познавање и одржавање моторних возила мора да испуњава следеће услове:

1) да има најмање високу стручну спрему саобраћајне струке – смер друмски саобраћај или машинске струке – смер мотори са унутрашњим сагоревањем или моторна возила;

2) да има најмање три године возачку дозволу за возила Б категорије;

3) да у последње четири године није правноснажно осуђиван за кривична дела: тешка дела против безбедности јавног саобраћаја, из групе против живота и тела, против службене дужности, као и да се против њега не води истрага за ова кривична дела, односно да није подигнута оптужница за ова кривична дела.

Сви официри у баталјону за обуку саобраћајне службе имају високу стручну спрему и најмање три године возачку дозволу за возила Б категорије и испуњавају предвиђене услове за испитивача из предмета Познавање и одржавање моторних возила.

Предавачу теоријске обуке, инструктору вожње и испитивачу дозволе (лиценце) издаје Агенција за безбедност саобраћаја. Дозволе (лиценце) имају рок важења пет година, а обнављају се ако су наведени присуствовали обавезним семинарима унапређења знања и положили испит провере знања, а инструктору и ако је здравствено способан.

У складу са наведеним одредбама Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила људски ресурси баталјона за обуку саобраћајне службе испуњавају услове стручне спреме, али је потребно да положе стручне испите.

Законом о безбедности саобраћаја на путевима дефинисани су услови за добијање возачке дозволе по којима се до одређених категорија долази постепено.

– Возачку дозволу за категорије Ц и Ц1 могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Б.

– Возачку дозволу за категорију D могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију С најмање две године.

– Возачку дозволу за категорију D1 могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Ц1 најмање две године⁴.

Овим одредбама онемогућен је досадашњи начин полагања возачког испита у Војсци Србије директно за Ц категорију, и прешло се на постепени начин полагања возачког испита. Кадети Војне акаде-

⁴ Члан 181. Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

Слика 7. Практична обука у савладавању препрека

мије и Војномедицинске академије, који нису имали возачку дозволу, током 2013. године полагали су возачки испит само за Б категорију.

Могућности обуке у наредном периоду

Циљ обуке у управљању моторним возилима јесте да се достигне захтевани ниво обучености војних возача за управљање моторним возилима у Министарству одбране и Војсци Србије, који је неопходан за успешно извршавање задатака (групни превоз лица, превоз опасних материја, превоз предимензионираних терета, вуча оруђа и др.).

Министарству одбране и Војсци Србије, због специфичности задатака које извршавају, потребни су квалитетни и „безбедни“ возачи. Пошто је Војска Србије састављена од професионалног састава, потребно је разним видовима обуке подићи ниво возачких вештина и навика, као и теоретских знања.

У складу са учешћем припадника Министарства одбране и Војске Србије у мултинационалним операцијама, значај обучености припадника Министарства одбране и Војске Србије у управљању различитим типовима моторних возила и у различитим временским и теренским условима добија на значају.

Обука за руковаоце средстава транспортне и претоварне механизације у систему интегралног транспорта посебно ће бити актуелна. Развој саобраћајних и техничких средстава и смањење бројног стања

лица у јединицама Војске Србије у наредном периоду ће приликом превожења и претовара покретних ствари наметнути потребу за већим ангажовањем средстава транспортне и претоварне механизације.

Обука и полагање возачког испита кадета Војне академије и Војномедицинске академије мора се ускладити са расположивим временом кадета и Правилником о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила.

Имајући у виду расположиве капацитете и стручни кадар за обуку возача, батаљон за обуку саобраћајне службе у наредном периоду би могао реализовати све видове обуке возача за потребе Министарства одбране и Војске Србије.

Поред обуке возача постоје потребе и за обуком осталог кадра из надлежности функције саобраћај и транспорт, као што су кандидати за подофицире, подофицири, контролори утовара, учесници у транспорту опасног терета и саветници за безбедност у транспорту опасног терета.

Правилником о транспорту људи и средстава у Министарству одбране и Војсци Србије регулисано је да се у друмском транспорту терета обавезно ангажује контролор утовара, ако у транспорту учествује више од два возила или ако се превози више од две тоне терета. Контролор утовара може бити лице саобраћајне службе или лице које заврши прописану обуку. Лице одређено за контролора утовара мора поседовати сертификат о стручној оспособљености за контролу утоварних операција, учвршћености и фиксираности терета на транспортном средству. Обуку и стицање сертификата контролора утовара у оквиру својих надлежности организује и реализује организациона јединица Војске Србије надлежна за обуку – батаљон за обуку саобраћајне службе. Пошто се контролор утовара одређује у установама Министарства одбране и јединицама Војске Србије нивоа батаљона и вишег, реалне су потребе за обуком великог броја контролора утовара.

Правилником о транспорту опасног терета у Министарству одбране и Војсци Србије регулисано је да послове у транспорту опасног терета обављају стручно оспособљени учесници у транспорту опасног терета. Стручна оспособљеност учесника у транспорту опасног терета доказује се поседовањем одговарајућег сертификата. Обука и стицање сертификата учесника у транспорту опасног терета организује се и реализује у јединици Војске Србије надлежној за оспособљавање кадра саобраћајне службе – батаљону за обуку саобраћајне службе. Организациона јединица Министарства одбране над-

Слика 8. Транспорт опасних и запаљивих материја

лежна за функцију саобраћај и транспорт одређује начин поступања у вези са обуком учесника у транспорту опасног терета и обуком саветника.

Имајући у виду да су учесници у транспорту опасног терета у Министарству одбране и Војсци Србије: 1) пошиљалац, 2) пакер, 3) пунилац, 4) утоваривач, 5) давалац услуге претовара при промени вида саобраћаја у транспорту опасног терета, 6) истоваривач, 7) превозник и 8) прималац, и да учесник у транспорту опасног терета има најмање једног саветника за безбедност у транспорту опасног терета, очигледно је да ће потребе за обуком учесника у транспорту опасног терета и обуком саветника бити велике.

У батаљону за обуку саобраћајне службе, у наредном периоду, могли би да се реализују следећи облици обуке возача из Министарства одбране и Војске Србије:

- Обука војника на добровољном служењу војног рока за специјалности возача и интегралног транспорта – по Програму обуке војника на добровољном служењу војног рока;

- Обука кандидата за професионалне војнике и професионалних војника – по Програму обуке професионалних војника СбСл и Програму обуке кандидата за професионалне војнике СбСл – руководаоце складишне механизације;

- Обука професионалних припадника за полагање возачког испита (за све категорије) – по Правилнику о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила, слика 9;

Слика 9. Практична обука возача војног м/в

– Обука кадета Војне академије и Војномедицинске академије за полагање возачког испита и евентуално ученика Војне гимназије у управљању моторним возилима „Б” категорије – по Правилнику о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила;

– Обука кандидата за упућивање у мултинационалне операције по теми „Техника управљања теренским м/в (4x4) и вожња у теренским условима“ – по УН стандардима за управљање моторним возилима – анекс Ц;

– Обука припадника Војске Србије у стицању специфичних возачких вештина: управљање у различитим временским и теренским условима ван пута, извлачењу и самоизвлачењу и у вожњи у зимским условима, слика 8. – по Програму обуке војника на добровољном служењу војног рока и по теми „Техника управљања теренским моторним возилима (4x4) и вожња у теренским условима“;

– Додатно оспособљавање возача за управљање новим типовима моторних возила (ФАП 1118 БС/АБ, слика 11., HMMWV „Хамер“), слика 12. и која се уведу у употребу);

– Курс диспечера за саобраћај и транспорт – по Програму курса диспечера за саобраћај и транспорт;

– Курс за руковаоце средстава интегралног транспорта – по Програму курса за руковаоце средстава интегралног транспорта;

– Курс за руковаоце виљушкарима – по Програму курса за руковаоце виљушкарима;

Слика 10. Обука у зимским условима

- Курс за управљање дизалицама COLES – по Програму курса за управљање дизалицама COLES;
- Курс за додатно оспособљавање возача за управљање вучним возовима борбених возила – по Програму курса за додатно оспособљавање возача за управљање вучним возовима борбених возила;
- Курс за додатно оспособљавање возача за управљање вучним возовима за инжињеријске машине – по Програму курса за додатно

Слика 11. ФАП 1118 БС/АБ

Слика 12.
„HMMWV
„Хамер“)

оспособљавање возача за управљање вучним возовима за инжињеријске машине;

– Курс за додатно оспособљавање возача за управљање „локо тракторима“ – по Програму курса за додатно оспособљавање возача за управљање „локо тракторима“;

– Курс за сертификаторе индивидуалне специјалистичке обуке СбСл – по Програму курса за сертификаторе индивидуалне специјалистичке обуке СбСл;

– Курс инструктора индивидуалне специјалистичке обуке СбСл – по Програму курса инструктора индивидуалне специјалистичке обуке СбСл;

– Провера знања припадника Војске из предмета Прописи о безбедности саобраћаја у складу са Правилом о безбедности путног саобраћаја у ВС (у изради) – батаљон за обуку саобраћајне службе, једини у Војсци Србије, поседује тестове за полагање возачког испита;

– Сертификација кандидата за професионалне војнике и професионалних војника за возаче – по стандардима индивидуалне обучености;

– Основни курс за подофицире СбСл – II модул – према Програму основног курса за подофицире – Анекс 15, II модул основног курса за подофицире саобраћајне службе;

– Виши курс за подофицире СбСл – II модул – према Програму вишег курса за подофицире – Анекс 15, II модул вишег курса за подофицире саобраћајне службе;

– Обука контролора утовара – у трајању од 2 радна дана;

– Обука учесника у транспорту опасног терета и обука саветника за безбедност у транспорту опасног терета у складу са регулативом коју ће одредити организациона јединица Министарства одбране надлежна за функцију саобраћај и транспорт.

Баталјон за обуку саобраћајне службе у наредном периоду би могао да реализује следеће облике обуке за лица ван Министарства одбране и Војске Србије:

– Обука кандидата на тему „Техника управљања теренским моторним возилима (4x4) и вожња у теренским условима”. За ову обуку постоји интересовање појединих јавних и приватних предузећа за обуку својих запослених (НИС, Жандармерија, Телеком Србија);

– Обука кандидата за руковаоце средстава интегралног транспорта – посебно за руковаоце виљушкарима, јер у Републици Србији не постоји организована обука за ову специјалност.

– Уступање аутодрома „Берановац на коришћење ауто-школама” за потребе обуке возача моторних возила.

На основу потребе за применом Правилника о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила у обуци возача и димензионирања капацитета баталјона за обуку саобраћајне службе извршена је анализа могућности обуке возача у баталјону за обуку саобраћајне службе.

Годишње потребе обуке возача и осталог кадра из надлежности функције саобраћај и транспорт, за период 2014–2015. године, исказали су Војна академија СЉР МО, организационе јединице ГШ ВС и команде оперативног нивоа, а преглед се налази у табели 3.

Табела 3. Преглед годишњих потреба обуке возача

Ред. бр.	Садржај обуке	Број лица – године	
		2014.	2015.
1	Обука војника на добровољном служењу војног рока	50	60
2	Обука кандидата за професионалне војнике и додатно оспособљавање за дужност новопримљених ПВ за возаче	100	100
3	Обука кандидата за професионалне војнике за руковаоце средстава интегралног транспорта	3	2
4	Обука за допунски ВЕС возача	90	80
5	Обука професионалних припадника МО и ВС за полагање возачког испита – категорије	A	2
		Ц	55
		Д	12
		ЦЕ	50
			48

Ред. бр.	Садржај обуке	Број лица – године	
		2014.	2015.
6	Обука кадета ВА и ВМА за полагање возачког испита Б и Ц категорије	150	150
7	Обука кандидата за упућивање у МНОп по теми: „Техника управљања теренским м/в (4x4) и вожња у теренским условима”	300	300
8	Курс диспечера за саобраћај и транспорт	31	30
9	Курс за руковаоце виљушкарима	60	60
10	Курс за управљање дизалицама COLES	30	20
11	Курс за додатно оспособљавање возача за управљање вучним возовима борбених возила	6	6
12	Курс за додатно оспособљавање возача за управљање вучним возовима за инжињеријске машине	8	6
13	Курс за сертификаторе индивидуалне специјалистичке обуке СбСл	-	10
14	Курс инструктора индивидуалне специјалистичке обуке СбСл	-	10
15	Обука у стицању специфичних возачких вештина (управљање у различитим временским и теренским условима ван пута, извлачењу и самоизвлачењу) и у вожњи у зимским условима	150	135
16	Додатно оспособљавање возача за управљање новим моторним возилима (ФАП 1118 БС/АБ, HAMER и која се уведу у употребу)	210	200
17	Сертификација кандидата за професионалне војнике и професионалних војника за возаче	31	29
18	Основни курс за подофицире СбСл – II модул	5	5
19	Обука контролора утовара	135	260
20	Обука учесника у транспорту опасног терета	-	-
21	УКУПНО	1.478	1.557

Закључак

Батаљон за обуку саобраћајне службе располаже веома искусним и стручним људским ресурсима, материјалном базом и инфраструктурним условима за реализацију захтеваног нивоа и квалитета обуке свих категорија возача Министарства одбране и Војске Србије, у складу са важећим прописима.

Постоје реалне потребе за обуком возача и осталог кадра из надлежности функције саобраћај и транспорт, које су исказали Војна ака-

демија СЉР МО, организационе јединице ГШ ВС и команде оперативног нивоа, а које годишње износе око 1.500 лица.

Ради задовољења исказаних потреба и достизања захтеваног нивоа обучености војних возача за управљање моторним возилима потребно је:

- задржати постојеће људске и материјалне ресурсе у јединици за обуку саобраћајне службе;
- обезбедити време и финансијска средства за стицање потребних лиценци за предаваче теоријске обуке, инструктора вожње и испитиваче;
- извршити опремање учионице за теоријску обуку и теоријски испит;
- опремити батаљон за обуку СбСл потребним бројем моторних возила у складу са потребама обуке;
- размотрити могућност обуке и полагања возачког испита новопроизведенih подофицира и ученика Војне гимназије.

Литература

1. *Закон о безбедности саобраћаја на путевима, Службени гласник РС, број 41/2009, Београд, 2009.*
2. *Закон о транспорту опасног терета, Службени гласник РС, број 88/2010, Београд, 2010.*
3. *Правилник о условима које мора да испуњава привредно друштво, односно огранак привредног друштва или средња стручна школа који врше оспособљавање кандидата за возаче, Службени гласник РС, број 93/2013 и 116/2013.*
4. *Правилник о теоријској и практичној обуци кандидата за возаче, Службени гласник РС, број 93/2013 и 116/2013.*
5. *Правилник о организовању, спровођењу и начину полагања возачког испита, вођењу и роковима чувања евиденција о возачком испиту и условима које мора да испуни возило на којем се положе возачки испит, Службени гласник РС, број 93/2013 и 116/2013.*
6. *Правилник о садржају, начину вођења и роковима чувања евиденција из области оспособљавања кандидата за возаче, Службени гласник РС, број 93/2013 и 116/2013.*
7. *Правилник о обуци и полагању возачког испита војних лица за возаче моторних возила, Службени војни лист, број 15/2013, Београд, 2013.*
8. *Правилник о транспорту људи и средстава у Министарству одбране и Војсци Србије, Службени војни лист, број 9/2013, Београд, 2013.*
9. *Правилник о транспорту опасног терета у Министарству одбране и Војсци Србије, Службени војни лист, број 23/2013, Београд, 2013.*

Снимци: автор чланица